

Bob Ekblad (2017) Az ékes kapu. Belépés Jézus világszintű felszabadító mozgalmába.

2. fejezet: Tanítvány típusok. Péter és János, én és te (részlet)

Péter és János ma is inspiráló tanítók, ha Jézus követésére érzünk magunkban elhívást. Ők mutatják meg nekünk is az utat, amelyen haladva mesterük, Jézus cselekedeteit tükrözve a gyógyítás és a teljes átalakulás előmozdítóivá váltak. Lukács evangéliuma szerint Jézus földi élete során még tanítvány-prototípusok, ebből válnak teljes apostoli missziós csapatává, amikor Jézus fizikailag már nincs jelen, ahogy az Apostolok cselekedeteiben olvashatjuk. Jézus modell-tanítványaiként arra készültek, hogy mesterükhöz hasonlóan kezdjenek misszióba, a Lélek erejétől vezetve. E két könyvben leírt tetteik követésre sarkallnak minket is, hiszen teljes átalakulást láthatunk bennük. [...] Nézzük meg, hogy mutatja be őket Lukács mint a tanítványok archetípusát. Mit tanulhatunk ezektől a korai apostoloktól mai életünkről és szolgálatunkról?

Péter és János pünkösdt követő új életéhez több esemény is alapul szolgál, amelyekről a Lukács által leírt kulcstörténetekben olvashatunk. Az első tanítványok között voltak, akiket Jézus elhívott a kapernaumi tópartról. Jézus hívására válaszul elhagyták a megélhetésüket jelentő halászatot, beleértve magukat a hit kalandjába. Mi kényszerítette ezeket az első tanítványokat, hogy mindent hátrahagyva Jézust kövessék? Lássuk elhívásuk háttértörténetét, mielőtt közelebbről megvizsgálánk, hogyan is akadtak horogra ezek a halászok. Ha gondosan megfigyeljük, mi húzza az embereket, beleértve Pétert és Jánost, Jézushoz, az minket is inspirál és gondolkodásra sarkall.

Lukács evangéliuma először Simon néven említi Pétert, Jézus szolgálatának egészen az elején, amely Simon szülővárosában, Kapernaumban kezdődött. Jézus kiűz egy „tisztátalan, ördögi lelket” egy emberből a kapernaumi zsinagógában, mégpedig szombaton (Lk 4,33–36). „Milyen beszéd ez?” – kérdezik csodálkozva a jelenlévők. – „Hatalommal és erővel parancsol a tisztátalan lelkeknek, és azok kimennek!” A narrátor megjegyzi, hogy „elterjedt a híre mindenütt a környéken” (Lk 4,37)¹. Bizonyos, hogy ekkortájt Simon és János is hallott már Jézusról.

A következő jelenetben Jézus elhagyja a zsinagógát, és elmegy Simon házába, ahol annak anyósa magas láztól szenved. Jézus kiűzi a lázat, az elhagyja az asszonyt, aki aztán szolgál nekik (Lk 4,38–39). Jézus ezután Simon házában maradva gyógyít és ördögöket űz ki a tágabb közösség tagjaiból. „Napnyugtakor mindenki hozzávitte a különféle bajokban szenvedő betegét; ő pedig mindegyikükre rátette a kezét, és meggyógyította őket. Ördögök is kimentek sok emberből, és ezt kiáltották: „Te vagy az Isten Fia!” De rájuk parancsolt, és nem engedte őket beszélni, mert tudták, hogy ő a Krisztus” (Lk 4,40–41).

Jézus ezután elmegy Simon házából anélkül, hogy találkoztak volna. Magányt keresve, míg tömegek próbálnak a közelébe férkőzni, így fogalmazza meg tágabb misszióját: „A többi városban is hirdetnem kell az Isten országának evangéliumát, mert ezért küldettem” (Lk 4,43). Ezt követően Jézus elhagyja Galileát, és Júdea zsinagógáiban hirdeti az igét, de később visszatér a Genezáret tó partjára – ahol Simon és János is ott van – és a parton tanít, körülötte az őt hallgató tömeg.

A történetet munkásosztálybeli férfiak csoportjaival olvasom a Skagit Megyei Börtönben, és spanyolajkú rabokkal egy másik közeli BV-intézményben, a Washingtoni Állami Javítóban. Mielőtt hangosan felolvasnám a szöveget, bevezetem a szégyen témáját, annak érzéseként definiálva a szégyent, hogy az ember javíthatatlanul romlott és látványosan hitvány, mint egy összetört autó, amellyel annyi baj van, hogy már nem érdemes megjavítani. Ezután megkérdezem az embereket, hogy tudnak-e ezzel az érzéssel azonosulni. „Hol tapasztaljátok meg a szégyent?” – kérdezem.

A rabosított férfiak és nők számára közeli ismerős a szégyen. A férfiak arról beszélnek, amikor őrök vezetik őket a bíróság elé piros rabruhában, bokájukon, csuklójukon bilincessel, ahol a bíró, az érdeklődő nyilvánosság tagjai, az ügyészek és ügyvédek, valamint a bírósági személyzet várja őket öltönyben és nyakkendőben. Mivel képtelenek kifizetni az óvadékot, már azelőtt kudarcosnak és minden vádpontban bűnösnek érzik magukat, hogy egyáltalán megszólaltak volna a bíróság előtt. Valaki megemlíti azokat a csoportokat, amelyek börtönlátogatásra érkeznek, és celláik üvegén át bámulják őket. „Úgy néznek minket, mintha állatok lennénk egy állatkertben, csak rosszabb – mert mi nyilvánvalóan elbuktunk.”

Együtt olvassuk Lukács 5,1-et, amely leírja, hogy Jézus a Genezáret tó partján áll, hallgatóság gyűrűjében. A férfiak figyelmét felkelti, hogy Jézus nem hivatalos vallásos helyen tanít, hanem a természetben, ahol a halászok dolgoznak, az Izrael határán fekvő galileai Kapernaum szélén. Jézus oda megy, ahol az emberek vannak, nem várja tőlük, hogy ők jöjjenek hozzá, vagy hogy vallási helyekre zarándokoljanak. Jézus – és ez számomra mindennapi inspirációt jelent – belép a hétköznapi, munkás emberek világába.

Lenyűgöz, hogy Jézus elmegy a határokra, Galileába, a Genezáret tóhoz, a tó túlsó partjára, Samáriába és más vallástalan helyekre – inkább, mint hogy őhöz vagy a vallás színtereire jöjjenek.

Jézus két hajót lát a part mentén vesztegelni, ott, ahol a halászok dolgoznak. Együtt figyeljük meg a rabokkal az ellentmondást, amely a Jézus köré tóduló, őt hallgató sokaság, és a hálóikat mosó halászok között feszül. Úgy képzeljük, a halászok a jelenet szélén helyezkednek el, messziről figyelik Jézust, olyan pozícióból, amelyhez a rabok közül szinte mindenki tud kapcsolódni. Hamarosan megtudjuk, hogy nem fogtak semmit annak ellenére, hogy „egész éjszaka fáradtak”, Jézus tehát kudarcuk és szégyenük terébe érkezik meg. Ezt követően Jézus kezdeményez: közelebb lép az egyik halászhoz, Simonhoz, mégpedig hivatása szívébe, az üres hajóba – amely egyben legfrissebb kudarca színhelye is. Megkérek valakit, hogy olvassa fel Lukács 5,3-at: „Ekkor beszállt az egyik hajóba, amelyik Simoné volt, és megkérte, hogy vigye őt egy kissé beljebb a parttól”.

„Jézus ezen a ponton elég híres” – mondom a raboknak, – „egyfajta híresség helyi emberek tömege gyűlt köré. Ha Simon helyében lennétek, hogy éreznétek magatokat, amikor Jézus nyilvánosan beszáll a hajótokba, és a segítségeteket kéri, hogy beljebb vigyétek a parttól, míg a sokaság csak titeket néz?” Az emberek megállapítják, hogy természetesen nagy megtiszteltetés lenne, ha Jézus segítséget kérne tőlük, illetve ha hajójuk és hajózási tudásuk segítségére lehetne, miközben helyi közösségük hallgatja a mester tanításait. Tovább olvasunk arról, hogyan ült le és tanított Jézus, aztán megnézzük, mi is történt. „Miután abbahagyta a beszédet, ezt mondta Simonnak: „Evezz a mélyre, és vessétek ki

hálóitokat fogásra!” Simon így felelt: „Mester, egész éjszaka fáradtunk ugyan, és semmit sem fogtunk, de a te szavadra mégis kivetem a hálót” (Lk 5,4–5).

Hirtelen világossá válik előttem: Jézus egy egész tömeg színe előtt mondta Simonnak, hogy vesse ki a hálót. „Hogy éreznének magatokat Simon helyében, ha arra kérne Jézus, hogy vessétek ki a hálót az egész közösség szeme láttára, akik mind őt jöttek hallgatni, miután egész éjszaka dolgoztatok és semmit sem fogtatok?” – kérdezem a férfiakat. Megbeszéljük, hogy Simon épp csak befejezte hálói tisztogatását, miután üres kézzel tért vissza, és hogy Jézus arra kéri, koszolja őket össze újra, valószínűleg hiába. A jelenlévők megemlítik a szégyent, amelyet Simon vagy ők maguk éreznének, amikor a kudarc után újra halászni kezdenek, és a teljes megszégyenülést, amelyet a hálók újbóli üres kihúzása jelentene az egész közösség előtt, fényes nappal: ez az alkalmatlanság kínos megnyilvánulása lenne.

Ez egyike azoknak az evangéliumi helyeknek, ahol Jézus különösen kényelmetlen helyzetbe hoz, megszorogat valakit, egyfajta krízist idézve elő. Azt, hogy kövessem Jézust csodatévő tevékenységei során, gyakorta éreztem erőmön felül valónak. A bizonytalanság, félelem, hitetlenség és büszkeség sokszor tartott vissza attól, hogy Jézushoz hasonlóan gyakoroljam az ő szolgálatát. Nagyon nehezen tudom beleképzelni magam abba a helyzetbe, hogy megkérek valakit: higgyen a csodában úgy, hogy kockáztatja a nyilvános csalódást és megaláztatást, ha a csoda nem következik be. Teljes mértékben tudatában vagyok a különbségnek, amely köztem, a fehér, amerikai, középosztálybeli, tanult polgár, és a szegény, gyakran írástudatlan emberek között feszül, akikkel

dolgozom. Ha valamilyen csoda történne annak eredményeképpen, amit valakinek mondtam, rendkívül kényelmetlen helyzetbe hozna, ha emiatt valamilyen különleges erőt tulajdonítanak nekem. Arra vágyom, hogy a peremen élő emberek megerősödjenek, és elkötelezett vagyok a hatalomról való lemondás és a lefelé irányuló szándékos társadalmi mobilitás mellett. Különösen idegenkedem attól, hogy megkérjek valakit olyasmire, ami kínos helyzetbe hozhatja őt, ha nem tudja vagy akarja megcsinálni, vagy ha nyomást érezhet, hogy hálából, vagy hogy nekem örömet szerezzen, engedelmeskedjen.

Arról beszélek a rabokkal, hogy Simon megszegyenülne a közösség előtt, ha nemet mondana Jézusnak, és az, hogy „mesternek” (főnöknek) szólítja Jézust, illetve hogy beleegyeznek: „a te szavadra mégis kivetem a hálókat”, lehet a vendégszeretetet vagy akár a megalázó meghunyászkodás jele, inkább, mint a valódi hité. Simon kivetíti a hálókat, még mielőtt a partról nézelődők vagy mi, olvasók megismernék valódi motivációit. Csak Lukács 5,5-ig olvastuk el a szöveget, úgyhogy kíváncsi várakozás előzi meg a következő verset. „S amikor ezt megtették, olyan nagy tömeg halat kerítettek be, hogy szakadoztak a hálók; ezért intettek társaiknak, akik a másik hajóban voltak, hogy jöjjenek és segítsenek nekik. Azok pedig odamentek, és annyira megtöltötték mind a két hajót, hogy majdnem elsüllyedtek” (Lk 5,6-7).

Együtt észrevesszük, hogy a szöveg szerint „ők” vetették ki a hálót, és elgondolkozunk, hogy az „ők” vajon Jézust és Simont jelenti-e, hiszen senki másról nem esik említés, aki a hajóban tartózkodott volna. Ugyanakkor úgy tűnik, hogy az „ők” Simonra és talán a segítőire vonatkozik, ők „intettek a társaiknak, akik a másik

hajóban voltak”, hogy segítsenek nekik, pedig Jézus is velük együtt tartózkodott. Ők megtöltik a hajókat, míg majdnem elsüllyednek, a partról pedig úgy tűnik, hogy az érdem szinte teljes mértékben Simoné és a segédjeié. Ez Jézus gyógyító szolgálatának egyik olyan aspektusa, amelyre később, Péter és János gyakorlatában is látunk példákat. E történetek kibontakozását olyan emberekkel együtt követni végig, akik szégyenben élnek, valódi hatással bír, mindannyiunkat felszabadít a bizalomra, a magamat feladó bevonódás felé hajt.

„Hogy éreznétek magatokat Simon helyében ezen a ponton, kihúzva a hatalmas fogást az összegyűlt tömeg és halásztársaitok előtt?” – „Nagyon magabiztosan” – feleli valaki, és senki nem ellenkezik. A rabok látják, hogy Simon nyilvános dicsőségben részesül, igazolást nyer halászként és emberként. Az, hogy Jézus mellette van, és konkrét utasításokat ad neki, hatalommal ruházza fel hivatásában, látványosan sikeressé téve őt, miközben létfenntartási szükségletei is kielégíttetnek. De a legfontosabb, hogy Jézus megszünteti szégyenét, ez megtérése folyamatának kritikus része, amely felkészíti őt későbbi missziójára. [...]

Jézus hozzáállásának egyszerűsége és késlekedés nélkülsége vonz leginkább. Jézus csak megkéri Simont, hogy vesse be a hálóját a mély vízbe a fogás érdekében. Semmi új technika, egyszerűen csak egy felhívás, hogy folytassa megszokott halásztevékenységét. Jézus szavai bőséges fogáshoz vezetnek, amelyet mély megtérés és egészen új élet követ. Jézus megközelítése fényt vet fejlesztési stratégiánk elégtelenségére, és arra sarkall, hogy közelebb lépjek öhozzá, hogy emberek még hatékonyabb halászává tehessem.

A börtönbeli bibliaórán minden jelenlévő látja, ott és akkor mennyire javukra szolgálna a nyilvános megerősítés. Ezután Simon a csodálatos fogásra adott reakcióját nézzük meg, és megkérek valakit, hogy olvassa fel Lukács 5,8–10-et: „Simon Péter ezt látva leborult Jézus lába elé, és így szólt: „Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!” A halfogás miatt ugyanis nagy félelem fogta el őt és azokat, akik vele voltak és segítették; de ugyanígy Jakabot és Jánost, a Zebedeus fiait is, akik társai voltak Simonnak.” Itt találkoztunk vele először, hogy Simont Péternek hívják, épp abban a pillanatban, amikor meglátja a bőséges fogást, és Jézus lábai elé esik, kifejezve méltatlanságát. Ahogy teljes nevét halljuk, úgy ismerjük meg őt jobban. „De miért szólítja fel Jézust, hogy távozzon tőle, bűnös embernek nevezve magát?” – kérdezem. A férfiak azt válaszolják, hogy Simon Péter nem érezte magát méltónak egy ekkora áldásra. Arról beszélünk, hogy megijedhetett hirtelen sikerétől, ehhez pedig minden jelenlévő tud kapcsolódni. „Amikor nyilvános sikereket érünk el, akkor következik a még nagyobb kudarc. Jobb lent maradni, kevésbé látható helyen, mint visszaesni, újra bűnözni, és mindent elveszíteni” – állítja az egyik férfi. A többiek közül sokan látványosan egyetértenek.

Felvetem a raboknak, lehetséges, hogy Simon Pétert hírhedt bűnösként ismerte a közösség. Megbeszéljük, hogy Simon Péter talán tudta: mindenki, aki a partról nézi őt, ismeri a sötét oldalát, hogy valamilyen illegális tevékenységet végez – mai példákkal élve: kristályt gyárt a város szélén, autórádiókat lop, házakat rabol ki, hogy droghoz jusson, vagy kapcsolati erőszak miatt ült. Lehet, hogy Simon Péter nem bírja elviselni, hogy Jézus „bűnös mivoltában” nyilvánosan megáldja, és tudja, hogy a szomszédai valószínűleg

nem örülnek sikerének. Tudja-e Jézus, hogy kit áld meg? Megkérek valakit, hogy olvasson tovább, lássuk, hogyan reagál Jézus Simon felszólítására, hogy menjen el. Jézus nem teljesíti Simon kérését, nem hagyja el őt, hanem észreveszi, hogy Simon válaszát a félelem vezérli. „Jézus akkor így szólt Simonhoz: „Ne félj, ezentúl emberhalász leszel!” (Lk 5,10). Megbeszéljük, mit kezd Jézus Simon félelmével, és a mi sikertől, kudarcától vagy újbóli megszégyenüléstől való félelmünkkel – mindenfajta félelemmel. Simon Péter vallomása korántsem tántorítja el. Nem hagyja őt minden korábbinál nagyobb szégyenben a köz és munkatársai előtt, hanem még inkább felemeli, nyilvános előléptetésben részesítve őt: „ezentúl emberhalász leszel!”. [...]

Ott a hajóban, Simon hatalmas halfogásában való szerepén keresztül Jézus kifogja Simon Pétert, Jakabot és Jánost! Ezeket a halászokat magával ragadja Jézus szégyentől szabadító szolgálata. Igent mondanak arra, hogy teljességgel befogadja őket minden látható méltatlanságuk ellenére. Jézus iránti figyelmük és utasításai követése gyökeres változást hoz a halászok személyes és szakmai életébe. A nyilvános ünneplés bűnvalláshoz vezet, Jézus ölelésének elfogadásához és a megszokott élet hátrahagyásához, amely helyett immár Jézust követik mint „apostol-tanoncok”. „Erre kivonták a hajójukat a partra, és mindent otthagyva követték őt” (Lk 5,11). A börtönbeli bibliaóra résztvevői és Tierra Nueva-i közösségünk tagjai értik, miért vonzódtak ezek a halászok Jézushoz, hiszen ők maguk is így éreznek.

Összefoglaljuk Jézus toborzási stratégiáját, emlékeztetőül, hogyan ismerjük fel és várjuk őt, mikor ma ránk veti ki hálóját. Észrevesszük, hogy Jézus kezdeményez, elmegy a perem

peremére – a galileai Genezáret tó partján lévő halászhelyre. Ezután Jézus továbbra is kezdeményező szerepben van, belép a halászok munkahelyére, mely egyben kudarc színhelye is (Simon üres hajója). Jézus odamegy Simonhoz, segítséget és hajója használatát kérve tőle. Ezután Jézus megkéri újoncát, hogy tegyen valamit nyilvánosan, amit nehéz lenne visszautasítani, ugyanakkor kockázatos végrehajtani, ami azonban nyilvános megdicsőüléshez és hivatásában való megerősödéshez vezet. Jézus válaszol az elutasításra (Simon érdemtelenség-érzésére) és a háttérben húzódó félelemre, és valami nagyobbra való bevonódásra hív („ezentúl emberhalász leszel”). A Jézus által frissen toborzottak mindent hátra hagynak, hogy kövessék őt.

Jézus halásztílususa engem is újra megfogott ellenállhatatlan hálójával, ahogy megfogta Simont és Jánost is. Látom, ahogy ez az evangéliumi történet élővé válik, és horgára akadnak a rabok meg a Tierra Nueva-i templom gyülekezete. Együtt imádkozunk, hogy szemeink lássák a jelenlévő Jézust szégyenünk közepette is. Hogy a Szentlélek nyissa meg fülünket, hogy halljuk Jézus szégyentől szabadító szavait, és tanítványaiként kövessük őt egy kalanddal teli életbe. Hogy megtanuljuk, hogyan válhatunk Jézus társaivá a gyógyításban és emberek összegyűjtésében világunk kudarcoktól megterhelt helyeiről.

Notes

[←1]

A bibliai szakaszok forrása: Az 1975. évi újfordítású Biblia javított kiadása, magyar nyelvre fordította a Magyar Bibliatársulat Ószövetségi és Újszövetségi Bibliafordító Szakbizottsága. Budapest: Kálvin Kiadó, 1993.